

Vài lời mở đầu cho trang web chủ đề: Nhìn lại Đại Hội Phật Giáo VN Lần Thứ Nhất được tổ chức ở Saigon giữa điểm giao thời của biến cố 30.4.75

Nguyễn Văn Hóa

posted: 06.03.2006

Giữa một tháng hè nào đó năm 2003, tôi ghé chùa Việt Nam thăm Thầy Mãn Giác, đi cùng có ông Hồng Quang – chủ tịch tổ chức từ thiện Giao Điểm và Giáo sư Thái Kim Lan từ Đức sang. Hôm ấy ngẫu nhiên lại đứng dịp nhà chùa tổ chức lễ sinh nhật của Thầy. Nếu liên hệ tới bài “Có Một Mùa Xuân” của Huyền Không nói về hương trà đạo ‘Thiên Lê Trà’ vừa được đăng trên web GD tháng 2/06 vừa qua, thì có thể tính nhầm sinh nhật lần ấy là thứ 74 của Thầy.

Lễ sinh nhật được tổ chức ngoài trời, có đủ mặt các quan khách, đệ tử và thân hữu của Thầy, cuối chương trình có thêm phần phụ diễn văn nghệ của Đoàn thiếu niên Phật tử, nên có thể nói hôm ấy là ngày vui đầm ấm, hạnh phúc của một vị sư đã ngoài tuổi thất thập cổ lai hy.

Sau buổi lễ, chúng tôi được Thầy mời vào phòng khách, uống trà đàm đạo. Mỗi lần được ngồi uống trà đàm đạo với Thầy, đối với tôi, là một kinh nghiệm ‘thoát vòng tục lụy’. Giải thoát không ở đâu xa, không cần phải khó nhọc kiếm tìm trong tám vạn bốn ngàn “bồ” chữ nghĩa, không ở chốn gió núi mây ngàn, mà ở ngay trong tiếng cười của vị tu sĩ có tâm hồn tràn ngập thi ca này.

“Trong mộng ảo ngồi yên nhìn tằm tối
Trong tiếng cười giác ngộ rạng hào quang.” (thơ HK)

Phải. Giác ngộ đến trong tiếng cười nửa như tinh nghịch của chú tiểu đồng, nửa hoát nhiên tinh tế của bậc đạo sĩ của Thầy. Thi sĩ Huyền Không chính là Thầy Mãn Giác, có một kiến thức uyên thâm cả hai lãnh vực Đông, Tây, nhưng hầu như không bao giờ Thầy đem chữ nghĩa sách vở ra để đối đáp với người đối ẩm trong những tuần trà. Thầy nói chuyện hồn nhiên thanh thoát xen lẫn những tiếng cười thông dong như mây trắng “Thành thơ bay nối tiếp giữa đường trần.” Cuộc đời của Huyền-Không-tu-sĩ là hai điểm không thời gian nối bắt một nhịp cầu dưới mái chùa che chở hồn dân tộc, cho mình, cho đồng môn, cho đệ tử, cho sinh viên và cho anh em bầu bạn..., nên ngoài tuổi bảy mươi vẫn như là chú tiểu của “Trẻ Thơ” : “Chùa xưa mái ngói cũ. Trèo lên nắm cây sào. Đêm khuya rồi không ngủ. Kéo rụng bao nhiêu sao?” (thơ HK)...

Trong không khí đậm đà tình thầy trò đó (-dù tôi cũng chỉ thật sự biết Thầy, được tiếp kiến và trao đổi chỉ trong quãng thời gian trên bước đường lưu xứ), và chất trà như một thứ sương hồ kết dính những tiếng cười, giọng nói, và tâm hòa điệu. Thầy đứng dậy mang tặng cho chúng tôi, mỗi người một cuốn, “Phồn Hoa Kinh” của tác giả Hoàng Nguyên Nhuận, và kèm theo một nụ cười tinh nghịch:

“Anh G. này... hoang quá”.

Và, chúng tôi hòa theo bằng những tiếng cười tràn môi. 'Hoang' ? Có phải ý thầy muốn nói đến hình ảnh của một chàng tuổi trẻ gan dạ trên chiếc đu bay, hay là kẻ bỏ nhà đi hoang? 'Hoang', bởi cái bìa sách có tranh của một thiếu nữ hở ngực từ rốn lên theo hình chéo chữ V(-ictoria secret !), thì đó chính là nghệ thuật "hoang" của ông họa sĩ Khánh Trường chứ đâu phải là tác giả !. Hay cũng có thể, 'hoang' là chỗ dừng chân trên bước đường dẫn thân đi tìm số không và vô tận, để rồi viết thành một bài "Kinh",

"Đám phồn hoa trót bước chân vào,
Sức nghĩ lại, giật mình bao kể xiết." (Vô danh)

Nên một ngày kia nghe thấy tiếng cười nhẹ vị tha của một đạo sĩ,

"Người mà đến thế thì thôi.
Đời phồn hoa cũng là đời bỏ đi." ! (Kiều)

Một cuốn "Phồn Hoa Kinh" chưa đủ, Thầy như chợt nhớ một điều gì, Ông vào phòng lấy ra một chồng sách nữa, và tặng thêm cho chúng tôi, mỗi người một bản photocopy một tạp chí cũ, đã xuất bản ở bên quê nhà trước ngày biến động lịch sử tháng Tư năm nào : Hải Triều Âm.

Hải Triều Âm là một tạp chí tư tưởng có tiêu đề, "Cơ Quan Phát Khởi Nền Quốc Học, Phật Học và Nền Văn Hóa Việt Nam" do Tổng Vụ Văn Hóa PG chủ trương. Tạp chí khổ nhỏ, xuất bản từng tam cá nguyệt. Hồi còn đi học ở bên nhà, tôi có dịp đọc được một vài số. Và số Thầy làm copy để tặng cho này là hai số kết hợp: Số 9 & 10, dành cho hai kỳ tam cá nguyệt trong 6 tháng : Tháng 3-4-5 và tháng 6-7-8 năm 1975.

Chỉ với điểm thời gian trên cũng đáng gây chú ý rồi, vì rằng nếu lấy ngày 30/4/75 làm chuẩn, thì có thể tạp chí này chỉ vừa kịp phát hành, và trong tình thế dầu sôi lửa bỏng lúc ấy mấy người quan tâm để đọc ? Giả như đã phát hành rộng rãi rồi, thì cũng có thể đã tiêu tán mấy năm sau đó với chính sách thiêu đốt văn hóa phẩm phản động, đồi trụy. Nhưng cũng có thể là chưa phát hành kịp thời trước biến cố 30 tháng 4. Đàng nào, số lượng người biết đến, đã đọc số báo đặc biệt này thật vô cùng hiếm hoi. Như thế, món quà Thầy cho bất ngờ này thật là đặc biệt.

Thăm Thầy trở về nhà rồi có lúc mở ra xem lại mới thật sự thấy đủ cái đặc biệt và quý giá của nó. Số báo Hải Triều Âm (9&10) đặc biệt này còn là dịp đề cập đến "Những Vấn Đề Liên Hệ Đến Văn Hóa Phật Giáo", và in lại gần như toàn bộ nội dung các tham luận của Đại Hội Văn Hóa Phật Giáo Việt Nam Lần Thứ Nhất được tổ chức tại Sài Gòn trong 4 ngày : 21, 22, 23, và 24 tháng 12 năm 1974; nghĩa là chỉ trong vòng 4 tháng sau là chế độ miền Nam sụp đổ. Đại Hội ấy còn là một tập hợp các hàng học giả, giáo sư hữu danh một thời, nay có người còn sống có kẻ đã thành người thiên cổ.

Do đó, tiếng chuông của Đại Hội Văn Hóa Phật Giáo lần thứ nhất này, vừa được gióng lên rộn rã thì do hoàn cảnh chiến tranh nghiệt ngã, làm tắt lịm. Phật Giáo Việt Nam

qua chiều dài điều linh của lịch sử dân tộc, đã từng bị các thế lực ngoại nhân và nội gian chèn ép nghiệt ngã không những ở trong các lãnh vực kinh tế, chính trị, đã đành. Nhưng, muốn dứt điểm tinh thần dân tộc đặc thù Việt Nam, người ta phải thanh toán luôn Phật Giáo trong vai trò văn hóa, chính là vai trò “linh hồn”, trái tim của dân tộc. Khi trái tim của dân tộc Việt Nam bị xâm phạm, Phật Giáo buộc lòng bước tới con đường sinh tử, đứng dậy, hùng tráng bảo vệ trái tim trung chính của mình. Đó cũng là tâm điểm của số Hải Triều Âm đặc biệt, “đúc kết Đại hội Văn hóa Phật giáo” này vậy.

Như thế bản copy Thầy cho chúng tôi, tự lòng nghĩ, rất đặc biệt, dù Thầy đưa tặng mà không nói lời nào. Thái độ im lặng đó chính là công án “vô ngôn”, tùy tâm mỗi người mà sinh duyên. Chắc hẳn Thầy muốn thăm nói như thế!

Từ ngày hôm ấy đến nay đã ba năm trôi qua, tôi vẫn nghĩ mình sẽ làm gì với những vấn đề đã được đưa ra trong Đại Hội Phật Giáo hơn 30 năm trước đây. Việc làm xa và đường dài thì chưa thành hình dạng, nhưng ít nhất là cần phải được chia sẻ, phải được phổ biến cho anh chị em bốn phương được biết đến nội dung của số báo đặc biệt này. Đó là lý do thúc đẩy tôi muốn để dành cho trang web của tháng 3/06 này mang chủ đề: Nhìn lại Đại Hội Văn Hóa Phật Giáo VN lần thứ nhất được tổ chức ở Saigon, cách đây 31 năm. Suy nghĩ tự thân, hành động một mình, tôi cố nỗ lực ngồi đánh máy lại toàn bộ số báo, bài nào xong phổ biến trước, từng bước rồi cũng xong hết 200 trang sách.

Dĩ nhiên, làm việc một mình với nhiều việc ôm đồm, dù tinh thần có hăng tiến cách mấy, có lúc thân xác cũng mệt mỏi; do đó, không thể nào tránh khỏi những sai phạm như lỗi chính tả, sai văn, sai chỗ chấm câu, dấu phẩy... Tôi cố gắng điều chỉnh từng lúc về sau vậy. Với nỗ lực này, tôi chỉ ước mong quý bạn đọc, thân hữu, cũng như các thức giả hăng thao thức đến nền văn hóa dân tộc, san sẻ nhau từng mối quan tâm.

Phụ trách web Giao điểm

Nvh.

© Copyright 2006 giaodiem.us